

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ

Ankara, 2013

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ.....	3
1.1. Türkçe Dil Etkinlikleri.....	3
1.1.1. Tanımı ve Önemi	4
1.1.2. Özellikleri	5
1.1.3. Çocuğun Gelişimine Olan Etkileri.....	6
1.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Etkinlikler	6
1.2.1. Tekerleme	6
1.2.2. Bilmece.....	10
1.2.3. Şiir	13
1.2.4. Parmak Oyunu	15
1.2.5. Grup Konuşması (Sohbet)	18
1.2.6. Öykü (Hikâye) Anlatma	19
1.2.7. Öykü Oluşturma ve Tamamlama.....	27
1.2.8. Pantomim.....	27
1.2.9. Taklit Oyunları	27
1.2.10. Dramatizasyon.....	27
UYGULAMA FAALİYETİ	28
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	29
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	30
2. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ HAZIRLAMA.....	30
2.1. Türkçe Dil Etkinliklerinin Planlanmasında, Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar.....	30
2.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama	32
2.2.1. Resimli Öykü Kitabı Hazırlama	32
2.2.2. Pazen Tahta Kartı Hazırlama.....	32
2.2.3. Resimli Kart Hazırlama	32
2.2.4. Televizyon Şeridi Hazırlama	33
2.2.5. Şimşek Kart Hazırlama.....	33
2.2.6. Kukla Hazırlama.....	33
2.2.7. Slayt Hazırlama	33
2.2.8. Tepegöz	34
2.2.9. Maske, Kostüm ve Başlık Hazırlama	34
2.3. Türkçe Dil Etkinliklerini Hazırlama	34
2.3.1. Öğrenme Süreci	35
2.3.2. Etkinlikle İlgili İpuçları	36
2.3.3. Önerilen Diğer Etkinlikler	36
2.3.4. Etkinliği Değerlendirme	36
2.3.5. Öğrenme Süreci	37
2.3.6. Etkinlikle İlgili İpuçları	37
2.3.7. Etkinliğin Değerlendirilmesi	37
2.3.8. Aile Katılımı	38
2.3.9. Önerilen Diğer Etkinlikler	38
UYGULAMA FAALİYETİ	39

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	41
MODÜL DEĞERLENDİRME	42
CEVAP ANAHTARLARI.....	44
KAYNAKÇA	45

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Türkçe Dil Etkinlikleri
MODÜLÜN TANIMI	Erken çocuklukta Türkçe dil etkinlikleri, Türkçe dil etkinliklerini hazırlama ve uygulama ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖNKOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Türkçe etkinliklerini hazırlamak/uygulamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam sağlandığında Türkçe dil etkinliklerini hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında Türkçe dil etkinliklerini seçebileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında Türkçe dil etkinliklerini hazırlayabilecek/uygulayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, çevre, kütüphane, aile ortamı, kendi kendinizle ve grupla çalışabileceğiniz tüm ortamlar Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano tepegöz, asetat, CD, VCD, DVD, bilgisayar donanımları, televizyon, internet, sinevizyon, vb. materyaller
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Türkçe dili etkinlikleri, öğretmen rehberliğinde yapılan grup etkinliklerinden biridir. Bu etkinlikler sırasında uygulanan her teknik çocuğun gelişimini destekleyecek şekilde kullanılmalıdır.

Çocuklar doğdukları andan itibaren çevrelerinde konuşulan dilin kurallarını ve anlamlarını algılamaya başlar. Doğumdan hemen sonra ağlama ile ses çıkarmaya başlayan çocuk, daha sonra doğal ortamdaki sosyal ve fiziksel çevresinin yardımı ile kendisindeki konuşma becerisini geliştirir. Çocuklar dili çeşitli aşamalardan geçerek kazanır. Önceleri sadece ağlayan çocuklar, giderek çevrelerindeki insan ve nesnelere ait sesleri dinlemeye başlar. Dinledikleri bu seslerin farklı olduğunu algılamaya başladıklarında kendileri de çıkardıkları seslerde farklılıklar yaratmaya başlar. Daha sonra sesleri birleştirmeye (babıldama), sözcükler uzunluğunda sesler çıkarmaya (jargonlar), yetişkin sözcüklerine benzemeyen ancak farklı anlamlar vermek için sıklıkla kullanılan ses sözcüklere ve nihayet ilk sözcükleri çıkarmaya başlar. Çocukların bu ilk sözcükleri çok önemlidir çünkü artık sözcükleri kullanarak, çevreleri ile iletişim kurmaktadır. Sözel iletişim dildeki yapıları kullanarak konuşma yolu ile gerçekleşir. Çocuklar yaşları ilerledikçe iki sözcükten oluşan cümleler, üç sözcükten oluşan cümleler ve daha sonra karmaşık cümleler kurabilir.

Bu nedenle çok hızlı gelişim gösterilen 0-6 yaş döneminde eğitim kurumlarında Türkçe dil etkinliklerine programda her gün yer verilmelidir.

Bu modülde çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak Türkçe dil etkinliklerini tanıyarak seçebileceksiniz. Ayrıca bu etkinliği hazırlayabilecek ve çocuklara uygulayabilme becerisi elde edeceksiniz. Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili verilen örnek etkinlik, araç ve gereç rehberliğinde siz de uygun etkinlik seçmek, yaratıcılığınızı kullanarak hazırlayabilmek ve uygulayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında Türkçe dil etkinliklerini seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çeşitli ortamlarda Türkçe dil etkinliklerini gözleyiniz.
- Türkçe dil etkinliklerini inceleyiniz.
- Türkçe dil etkinliklerinin çeşitlerini araştırınız.

1. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ

Türkçe dil etkinlikleri öncelikle çocuğun dil gelişimi alanını destekleyen etkinliklerdendir. Eğitim programlarında çocukların tüm gelişimleri açısından çok önemli olan ve her gün tekrar edilmesi gereken, öğretmen rehberliğinde yapılan grup etkinliklerindedir.

1.1. Türkçe Dil Etkinlikleri

Okul öncesi eğitim kurumlarında ana dilin kazanılması için bireysel etkinlikler yanında grup etkinliklerinin de yapılması gereklidir. 3-6 yaş grubunda bulunan çocukların grup içinde ve doğal ortamda bulunmaları ve etkinliklere katılmaları dili kolaylıkla öğrenmelerini sağlar.

Türkçe etkinlikleri planlanırken çocukların gelişim seviyesi, yaşı, dikkat süresi, bireysel özellikleri, çevresel koşullar, özel durumlar ve çocukların sahip olduğu önceki kazanımları göz önüne alınır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında Türkçe dil etkinlikleri genellikle sabah kahvaltısından sonra uygulanır. Yarım gün eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarında ise serbest zaman etkinliklerinin sabah kahvaltısı veya ikindi kahvaltısından sonra uygulanması önerilir. Ancak uygulama saatleri sınırlayıcı olmamalıdır. Çocukların ilgi ve istekleri dikkate alınarak çocukların yorgun olmadığı farklı bir zamanda da planlanıp uygulanabilir.

Türkçe dil etkinlikleri oldukça zengin etkinliklerden oluşur. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Tekerleme
- Bilmece
- Şiir
- Parmak oyunu
- Grup konuşması, sohbet
- Çeşitli öykü anlatma teknikleri ile öykü anlatma
- Öykü oluşturma
- Öykü tamamlama
- Öyküye isim bulma
- Zihinde canlandırma
- Pantomim
- Taklit oyunları
- Dramatizasyon

1.1.1. Tanımı ve Önemi

Türkçe dil etkinlikleri, öğretmen rehberliğinde yapılan grup etkinliklerindedir. Bu etkinlikler çocuğun gelişim özelliklerini destekleyecek şekilde kullanılmalıdır.

Bu etkinlikler öncelikle çocukların dil gelişimleriyle ilgilidir. Türkçe dil etkinlikleri sayesinde çocuklar başkalarının konuşmalarını dinleyerek ve onlara uygun karşılıklar vererek konuşmalara katılırlar.

Türkçe dil etkinlikleri, çocuğun zihinsel gelişiminde de etkilidir. Çocuklar belli konularla ilgili düşüncelerini açıklarlar. Olaylar arasında neden sonuç ilişkileri kurarlar. Belli kavramları kullanmayı öğrenirler. Gözlem yapma ve problem çözme yeteneklerini geliştirirler.

Türkçe dil etkinliklerinde çocuklar belli durumlarla ilgili duygularını sadece sözel ifadelerle değil, vücut hareketlerini (jest ve mimikler) kullanarak da ifade ederler. Yaratıcılıklarını ortaya koyma fırsatı bulurlar. Böylece psikomotor becerileri de desteklenir.

Çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri de Türkçe dil etkinliklerinden olumlu olarak etkilenmektedir. Çocuklar birbirlerinin konuşmalarını dinleyerek başkalarının haklarına saygı duymayı, sırasını beklemeyi, kendi düşüncelerini aktarmayı, kendilerini ifade etmeyi öğrenirler. Grup içinde konuşma cesareti kazanarak kendilerine olan güvenleri gelişir. Duygu ve düşüncelerini toplumca kabul edilen yollarla aktarmayı öğrenirler. Okul öncesi eğitim kurumunda Türkçe dil etkinlikleri ile akıcı ve dil kurallarına uygun olarak konuşmayı öğrenen çocuk, diğer çocuklarla ve yetişkinlerle olumlu ilişkiler kurar.

Türkçe dil etkinliklerinde uygulanan günlük hayattaki nesne ve olaylar hakkındaki sohbetler, sözcük oyunları, çeşitli öyküler, tekerlemeler, şiirler, bilmeceler, parmak oyunları, hikâye öykü kitabının okunuşunu izleme, kitabı sağdan sola çevirme gibi etkinlikler, görsel okumanın gelişmesi, renkleri ayırt edebilme, görsel-işitsel hafızanın gelişmesi, el-göz koordinasyonu gibi okuma öncesinde gerekli olan becerilerin gelişmesinde önemli rol oynar.

Resim 1.1: Türkçe dil etkinlikleri çocuğu hayata hazırlar.

1.1.2. Özellikleri

Türkçe dil etkinlikleri çocuğun kendi kendini tanımasına, iç dünyasını keşfetmesine yardımcı olur. Kendisinin farkına varan çocuk da kendisini kolaylıkla ifade edebilme, günlük sevinçlerini, üzüntülerini başkalarıyla paylaşma özelliği kazanabilir. Ayrıca çocuk, çevresinde gördüğü olumlu ilişkiler yoluyla kendisine güven duymayı öğrenecektir. Bu da onun duygusal yaşamının sağlıklı gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Türkçe dil etkinlikleri ile çocuklara, çevreyi ve diğer insanların tutum ve davranışlarını algılamaları için gerekli yönlendirme yapılır. Böylece çocuk çevresindeki nesnelere benzerlik ve farklılıklarını (renk, şekil, hacim vb. özelliklerini), birbirlerinin aynı, farklı olan özelliklerini, eşleştirme, şekil-zemin ilişkisini, uzaydaki konumlarını ayırt etmeyi ve onları zihinde saklanması gibi işlevleri yerine getirir. Ayrıca çocukların çevrelerindeki nesnelere ait sesleri algılamaları da sağlanır.

Türkçe dil etkinlikleri çocuğun dikkatinin gelişimini sağlar. Çocukların dikkatini belirli bir nesneye, etkinliğe veya davranışa yoğunlaştırması ile öğrenme arasında yakın ilişki bulunmaktadır. Çocukların dikkat süreleri de yaş ile birlikte gelişim gösterir. Çocuk Türkçe dil etkinliğinde aktif olarak dinleme veya katılma becerisi geliştirir. Bu da onun dikkat süresinin gelişimi için önemlidir.

Türkçe dil etkinliklerinde yer alan kitaptan hikâye öykü anlatımı; kitaba bakma, öyküyü, kahramanları mekânı vb. algılamasını, kendi ifadeleri ile yeniden yorumlamasına ortam sunar, imkân sağlar. Böylece küçük yaşlarda kitapla tanışan çocukta okuma alışkanlığı gelişir. Okuma alışkanlığı kazanan çocuk ise gözlemci, araştırmacı, eleştirici yaratıcı özelliklere sahip olur.

Çocuğun erken dönemden itibaren kitapla tanışmasına ve okuma alışkanlığı kazanmasına temel oluşturur. Erken dönemden itibaren kitapla tanışan çocuk gözlemci, araştırmacı, eleştirel ve yaratıcı düşünce becerisine sahip olur.

1.1.3. Çocuğun Gelişimine Olan Etkileri

- Çocukların düzgün konuşmasına ve kendilerini sözle ifade etmelerine yardım eder.
- Çocuklara kitap sevgisini aşılar.
- Çocuklar öykü dinlerken ya da anlatırken sosyal yönden gelişirler. Örneğin; birlikte oturma, dinleme, arkadaşlarına saygı, fikir alışverişi yapma vb. alışkanlıklar kazanır.
- Öykülerden öğrendikleri ile çevreyi tanıma ve ilgi duyma kolaylaşır.
- Duygu ve düşüncelerini anlatarak ruhsal yönden rahatlama sağlar.
- Yaratıcı düşünme yetenekleri gelişir.
- Sanata ve edebiyata ilgisi artar ve yeteneği olan çocuklar keşfedilir.
- Sözcük dağarcığını zenginleştirir.
- Türkçeyi düzgün kullanmayı öğrenir.
- Sözcükleri doğru telaffuz etmeyi öğrenir.
- Sesinin tonunu ve hızını ayarlamayı öğrenir.
- Aynı sesle başlayan sözcükler üretebilir.
- sözcükler üretebilir.
- Anlatma ve ifade etme becerilerini destekler.

1.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Etkinlikler

Okul öncesi eğitim programlarında çocukların tüm gelişimleri açısından çok önemli olan ve her gün tekrar edilmesi gereken, öğretmen rehberliğinde yapılan grup etkinliklerinden biri olan Türkçe dil etkinlikleri çok çeşitlidir. Eğitimci etkinliklerin tümünü veya birkaçını seçebilir. Sevilen etkinlikler ertesi gün ve haftanın diğer günlerinde tekrar edilir. Böylece birikim sağlanır. Etkinlikler planlanırken gün içindeki diğer etkinliklerle birbirini tamamlayacak kazanımları pekiştirecek nitelikte olmalı, günlük planda bütünlük oluşmalıdır.

1.2.1. Tekerleme

Belli bir konusu olmayan, yarı anlamlı yarı anlamsız sözcüklerden oluşan, sözcükler arası ses uyumu olan, çocukları güldüren, eğlendiren folklor ürünü veya çocukları eğlendirme amacı taşıyan sözlerdir. Anlamlı ya da anlamsız kelimelerden meydana gelen manzum ya da düz yazı ürünleridir.

Resim 1.2: Sayışma tekerlemesi söylerken çocuklar eğlenir.

Tekerlemeler; masalların, halk öykülerinin bazen başında bazen sonunda bazen de söz aralarında söylenen sözlerdir. Tekerlemeler konuyla ilgili olabilir veya sadece mizah unsuru taşır. Bunların dışında bazıları da anaokulunda çocuklarla söylemek üzere eğitici amaçlı düzenlenmiştir.

Tekerlemelerin içinde sözcük tekrarları bulunur. Bazıları karşılıklı konuşma (diyalog) şeklinde söylenir. Belirli bir ritimleri vardır. Şiirsel öge taşır. Bu nedenle de çocuğun şiirle ilişki kurmasını sağlar. Yöreden yöreye farklılıklar gösterebilir. Her yörede söylenen farklı tekerlemeler bulunabilir. Türkçe dil etkinliklerinde söylenecek tekerlemeler fazla uzun olmamalı, argo sözcükler yer almamalıdır.

Okul öncesi eğitim kurumunda öğretmen yeni bir tekerlemenin tamamını önce kendisi ritmi ile birlikte söyler sonra çocukların da katılmasını isteyerek birkaç kez tekrar eder. Çocuklar tekerleme söylemekten çok hoşlanırlar, kolayca ezberlerler ancak onlara ezberlemesi için baskı yapılmamalıdır. Tekerleme söylemek çocukları pandomim, dramatizasyon gibi daha karmaşık olan etkinliklere hazırlar. Dikkati toplamak ve sözcükleri daha kolay telaffuz ederek konuşma akıcılığına katkıda bulunmak amacıyla kullanılır.

Tekerleme Türkçe dil etkinliklerinin yanında oyunlarda ebe seçerken, sıra olurken, sıra beklerken, bir etkinliğin başlayacağını haber verme gibi (örneğin; toplanma, oyun etkinliğine geçiş, yemeğe gidüş vb.) durumlarda da kullanılır.

ÖRNEKLER

TEKERLEME

Ebe ebe nerede?
Su doldur derede.
Dere boyu çalılık.
Şu ebe de ne alık.
Ebe suya dalamaz.
Arasa da bulamaz.

Ene mene dostum,
Ben sana küstüm.
Armudu kestim.
Tavana astım.
“Tap” dedi düştü.
Kargalar uçtu.

TEKERLEME

Entere mentere,
Buğday koydum kilere.
Fare nasılsa girmiş,
Yemiş yemiş bitirmiş.

Kedi koşmuş ardından,
Terlemiş sıkıntıdan.
“Of” demiş “puf” demiş
Birden atlamış yemiş.

SAYIŞMA

İğnem düştü yakamdan
Kral geliyor arkamdan.

Gelme kral, gelme!
Annem bakıyor arkamdan.

SAYIŞMA

İğne battı.
Canımı yaktı.
Tombul kuş.
Arabaya koş.

Arabanın tekeri,
İstanbul’un şekeri,
Hop hop, altın top,
Bundan başka oyun yok.

SAYIŞMA

Ooooo...
Ayşe Hanım’ın keçileri
Kişne kişne kişniyor.
Arpa saman istiyor.
Arpa saman yok.
Kilimcide çok.
Kilimci kilim dokur.
İçinde bülbül şakır.
O bülbül benim olsa.

Biri ay, biri yıldız,
Biri oğlan, biri kız.
Allı ballı kiraz,
Bana gel biraz.
Kiraz vakti geçti.
Oyunun başı,
Şu çeşmeden su taşı.
Çeşmenin dibi delik.
Bana geldi ebelik.

Tekerlemelerin Çocuğun Gelişimine Etkileri

- Tekerlemeler çocuğu eğlendirir, hoşça vakit geçirtir.
- Çocuğu eğlendirirken dil gelişimine olanak sağlar. Dile esneklik kazandırır. Diksiyonu geliştirir.
- Sözcüklerin doğru ve akıcı söylenmesinde deneyim kazandırır.
- Dili kullanma becerisini ve sevgisini besler.
- Çocukların konuşma bozukluğu varsa bu bozuklukları giderici en iyi çalışmalardır.

- Tekerlemedeki ritim, çocuklarda estetik düşünceyi geliştirir.
- Bellek ve hatırlama gücü gibi bilişsel süreçleri destekler.
- Grupla birlikte aynı anda, aynı etkinliğe katılmak, birlikte hareket edebilme davranışını geliştirir.
- Toplum önünde konuşma cesareti ve öz güven duygusunun kazanılmasına yardımcı olur.

Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Tekerlemelerin Özellikleri

- Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmalıdır.
- Çok uzun olmamalıdır.
- Bellekte kalıcı özellikler taşımalıdır.
- Argo sözler, anlamı açıklanması mümkün olmayan sözcükler içermemelidir.
- Konuşma mekanizmasının gelişim düzeyine göre çocuğun telaffuz edebileceği sözcüklerden oluşmalıdır.

Tekerlemeleri Kullanırken Dikkat Edilecek Noktalar

- Öğretmen tekerlemeleri söylerken genel ton, tempo, vurgu ve duraklara dikkat ederek tekerlemeleri söyleyiş ilkelerine uygun seslendirmelidir.
- Tekerlemeleri okuyarak değil de ezberden söylenmesi çocuklarla daha iyi iletişim kurmasını sağlayacaktır.
- Söyleyişe canlılık katmak amacıyla jest ve mimiklerden yararlanmalıdır.
- Çocukları ezberlemeye zorlamamalıdır. Bu etkinliği çocukların istekle katılacağı bir etkinliğe dönüştürerek toplu ve bireysel tekrarlarla bazı tekerlemelerin ezberlenmesini sağlayabilir.
- Tekerlemeler tek başına söylenebileceği gibi masal anlatmaya başlarken, oyun oynarken, ebe seçerken sayışma olarak veya basit bir ezgiyle müzik etkinliklerinde de kullanılabilir.

Üç çeşit tekerleme vardır:

- Sayışma tekerlemesi
- Masal tekerlemesi
- Oyun tekerlemesi

Sayışma Tekerlemesi (Oyuna başlarken kullanılır.)

Portakalı soydum.	Dolapta pekmez,
Başucuma koydum.	Yala yala bitmez.
Ben bir yalan uydurdum.	Ayşecik cik cik cik,
Duma dum dum,	Fatmacık cik cik cik,
Kırmızı mum.	Sen bu oyundan çık.

Masal Tekerlemesi (Masala başlarken kullanılır.)

Bir varmış bir yokmuş.
Evvel zaman içinde,
Kalbur saman içinde,

Develer tellal iken,
Pireler berber iken,
Ben babamın beşiğini
Tıngır mıngır sallar iken
Babam düştü eşikten.
Annem düştü beşikten.
Gökten üç elma düşmüş:
Biri anlatana,
Biri dinleyene,
Biri masal kahramanına.

Oyun Tekerlemesi (Oyun içinde tekerleme kullanılır.)

- Eşeği suladın mı?
- Suladım
- Sıcak su ile mi soğuk su ile mi?
- Sıcak su ile
- Yandı eşeğim yandı...

1.2.2. Bilmece

Bilmece; bir nesne, canlı veya olayın adını söylemeden, niteliklerini üstü kapalı olarak söyleyerek ne olduğunu dinleyenin bulması istenen ürünlerdir. Bilmeceler soyut ve somut kavramları içerebilir. Anaokulu çağındaki çocuğa somut kavramları içeren bilmeceler sormaya özen gösterilmelidir. Böylece çocuğun bilmeceyi daha kolay algılayıp zihninde canlandırıp cevaplaması sağlanır. Sadece küçükler için değil büyükler için de eğlence kaynağıdır. Bilmeceler bir objenin niteliklerini söyleyerek sonucun veya ait olduğu bütünün bulunmasını amaçlar. Bilmecenin cevabı bulunamadığında ipuçları verilerek cevabı çocukların bulması sağlanır. Bulamadıkları durumda cevabı öğretmen verir. Bilmeceler çocukları bir konu üzerinde düşünmeye sevk eder ve çeşitli varlıkların özelliklerini de tanımlarını sağlar. Çocuklar 3 yaşından itibaren bilmecelere ilgi duyarlar.

Bilmecelerin ölçülü ve uyaklı oluşu, çocuklara müzik ve şiir sevgisini aşılar, çocukların ritim duygusunu geliştirir. Çocukların da bilmece üretmesi teşvik edilmelidir. Çocuklar hem bilmece oluşturmaktan hem de bilmece sormaktan çok hoşlanırlar. Çocuklar bilmecelerin cevaplarını bulduğu zaman kendilerine güvenleri artar.

ÖRNEKLER

- Fini fini fincan, içi dolu mercan. **(Nar)**
- Ne kanı var ne canı, beş tanedir parmağı. **(Eldiven)**
- Derin kuyu dize kadar **(Çizme)**
- Kolu var yağı yok, karnıyarık canı yok. **(Palto)**
- Dal ucunda dikenli kirpi **(Kestane)**
- Memleketim Mersin, beni güzel yersin. **(Portakal)**
- Şekere benzer, tadı yok; havada uçar, kanadı yok. **(Kar)**

Küçük kuşlar camları taşlar. (**Dolu**)
Kıştan kaçmaz, yaprağını uçurmaz. (**Çam Ağacı**)
Ezdim, büzdüm, ocak başına dizdim. (**Kış**)
Kapıyı açar, kapamadan kaçar (**Rüzgâr**)
Yazın giyinir, kışın soyunur. (**Ağaç**)
Bir direkli, bin kiremitli. (**Ağaç**)
Uzun uzun uzanır, yılda bir kez bezenir. (**Ağaç**)
Ayağımı basınca kırt kırt eder
Güneşi görünce eriyip gider (**Kar**)
Ortaya bir gümüş top koydum, ay geldi alamadı güneş geldi aldı. (**Buz**)
Kapı ve camları çarparsın.
Çatı damları sararsın.
Ses çıkararak esersin.
Bazen de uğuldayıp kükrersin. (**Rüzgâr**)
Kocaman beyaz bir adam
Eriyordu tam. (**Kardan adam**)
Ellerime takarım.
Parmaklarımı sayarım. (**Eldiven**)
Gökyüzünde beyaz toplar,
Yeryüzüne iner.
Çocukları sevindirir. (**Kar**)
Bulutlardan süzülür.
İnci gibi dizilir.
Çamur olur ezilir.
Bilin bakalım bu nedir? (**Yağmur**)
Kapalıyken destek yapar yürürsün.
Açılınca yağmurdan korunursun. (**Semsiye**)

Resim 1.3: Bilmece kartı

1.2.2.3. Okul Öncesi Eğitimde Bilmecelerin Yararları

- Dil ve düşünme sürecini birleştirir, bir zihinsel jimnastik etkisi yapar.
- Çocuğun dikkatini geliştirir.
- Kavramlar arasında bağlantı kurma becerisi edindirir.
- Parça-bütün ilişkisi kurabilme, esnek düşünme becerisini geliştirir.
- Çocuğu eğlendirir ve okul dışı da kullanabileceği etkinlik hâline gelir.
- Sözcüklerin çok anlamlı özelliğine ilişkin deneyimler kazandırır, uyum ve uyağıyla dili severdir.
- Grup içinde birlikte düşünme ve sonuca ulaşma sürecinde birlikte yapılan etkinliklerden çocuğun zevk almasını sağlar ve sosyal gelişimini destekler.
- Resimli bilmecelerle işitme, görme, imgeleme yetilerini geliştirir.
- Başarıldıkça çocuğun öz güveni gelişir.

1.2.2.4. Bilmecelerin Çocuğun Gelişimine Etkisi

- Çocuğu düşünmeye ve keşfetmeye yöneltir.
- Çocukları eğlendirir, hoşça vakit geçirir.
- Yeni kelimeler öğrettiği için dil gelişiminde etkilidir.
- Varlıkların özelliklerini tanıtır.
- Biçim özellikleri yönünden bilmeceler kafiyeli ve ölçülü oluşlarıyla ilk şiir zevkini verir.
- Cevabı bulma kendilerine olan güvenlerini artırır, başarmanın tadına varır.

1.2.2.5. Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Bilmecelerin Özellikleri

- Bilmeceler çocukların yaşlarına ve gelişim seviyelerine uygun olmalıdır.
- Bilmeceler belli bir zihin gelişimi düzeyi ve çevreyi tanımayı gerektirdiği için çocuk genellikle 3 yaşından sonra bilmecelere ilgi duymaya başlar.
- Sorulan bilmeceler, çocukların önceden öğrendikleri kavramlarla ilgili olmalıdır, açıklanmayacak sözcükler içermemelidir.
- Bilmecenin cevabı tek olmalıdır.
- Bilmecede verilen ipuçları somut özellikte olmalıdır.
- Çocuğu zorlamaktan çok, onu düşündürecek ve cevabını tek başına bulmaya yöneltecek nitelikte olmalıdır.
- Kısa olmalıdır.
- Bilmeceler sorulduktan sonra çocuklara belli bir düşünme süreci verilmelidir.
- Bilmecelerin cevapları alındıktan sonra cevabın doğruluğu ve yanlışlığı, bilmecenin sözleriyle bağlantı kurularak değerlendirilmelidir.
- İpuçları bilmecenin cevabını hemen düşündürmelidir.

1.2.2.6. Bilmeceleri Kullanırken Dikkat Edilecek Noktalar

Bilmeceleri sorarken öğretmen sesinin tonunu, konuşma temposunu, vurguları dikkatle ayarlamalı; çocuklara sözcükleri tek tek algılamaları için zaman ve fırsat tanımalıdır.

- * Kullandığı ses tonu ile çocuklara etkinliğin eğlenceli ve buldurucu olduğunu hissettirmelidir.

- Bilmeceyi sorduktan sonra cevap almaya acele etmemeli, çocuklara düşünmek için yeterince zaman tanınmalı, gerekirse bilmece 2-3 defa tekrarlamalıdır.
- Cevabı buldurmada çocuklara sözel olarak, hareketlerle, resim ve bilmece kartı vb. yöntemlerle yavaş yavaş ipucu vererek, onları cevabı tek başlarına bulmalarında desteklemelidir.
- Bilmecenin cevabını aldıktan sonra cevabın doğruluğunu veya yanlışlığını, bilmecenin sözleriyle bağlantı kurarak, çocuklarla beraber tartışarak değerlendirmelidir.
- Çocukların başarısını paylaşmalı ve takdir etmelidir.
- İpucu olarak bilmece kartları kullanılabilir. Bilmece kartlarında bilmecenin cevabı ile ilgili resimler bulunur ve çocuklara bunlar gösterilerek doğru cevap bulunması sağlanır.

1.2.3. Şiir

Şiir duygu ve düşüncelerin ölçülü bir şekilde ifade edilmesine denir. Çocuklar şiir dinlemekten ve okumaktan büyük mutluluk duyarlar ancak onlara belirli bir şiir kültürü ve zevki kazandırabilmek için sık sık programa alınıp uygulanmalıdır. Zaman zamanda çocuklara sorularak onların söyledikleri şiirler de okunabilir. Bu da ayrıca çocukları mutlu eder. Şiir okumada dikkat edilmesi gereken bir konu çocuklara şiiri ezberlemeleri için ısrar edilmemeli ve zorlama yapılmamalıdır. Çocuk kendi beğenisine uygun olan şiiri isterse ezberleyebilir. Bu çocukta belirli bir estetik duygusu ve sanat kültürü geliştirir. Zorlamayla iyi sonuçlar alınmaz. Okul öncesi eğitim kurumlarında şiir, Türkçe dil etkinliklerinin yanı sıra diğer etkinliklerde de kullanılabilir.

1.2.3.4. Şiirin Çocuklara Yararları

- Çocuğun dil gelişimine olumlu katkıda bulunur.
- Yeni kelimeler öğrenir. Kelimelerin doğru kullanımı ve telaffuzunu öğrenir.
- Değişik konular nedeniyle çocuğa değişik bilgiler verir.
- Çocukların estetik duygularını geliştirir.
- Çocuklara düşünce zenginliği ve esnekliği kazandırır.
- Şiirler çocukların algılamalarını, duygularını ifade ediş biçimlerini, sözcük dağarcıklarını ve dikkat sürelerini artırmada etkilidir.

1.2.3.5. Çocuk Şiirinde Aranacak Özellikler

- Kelimeler basit anlamlı olmalıdır.
- Şiir kısa olmalıdır.
- Anlatımı açık ve net olmalıdır.
- Kültürel değerlerimizi, milli duyguları, doğayı konu alan şiirlere yer vermelidir.
- Şiir, çocuklara uygun olmalıdır.
- Kelimeler arasında kulağa hoş gelen, ilgi çekici, ses uyumu olmalıdır (Şiir kafiyeli olmalıdır.).
- Çocuğun ilgisini çeken ve yakın çevreden seçilen konular olmalıdır.
- Çocuğa yeni alışkanlıklar, yeni bilgiler kazandırabilmelidir.
- Şiir, anlamlı olmalıdır.

1.2.3.6. Çocuklara Şiir Nasıl Öğretilmeli

Öğretmen tarafından gerekli vurguları yapılarak yüz ve mimiklerle desteklenerek ve belki fonda şiire uygun bir müzik eşliğinde okunur. Şiir, bir iki kez baştan sona okunmalıdır. Sonra bir iki kere de çocuklarla tekrar edebilir. Hiçbir zaman çocuğun şiiri o anda ezberleyerek tekrar etmesi beklenmez. Çocukların şiir söylemeye grup hâlinde katılımı sağlanmalı, şiirdeki sözlerin doğru telaffuzuna dikkat edilmelidir. Yoğurma maddesi çalışmalarında, serbest zaman etkinlikleri esnasında şiirin tekrar edilmesi sağlanmalıdır.

ÖRNEKLER

BAYRAK

Göklerin ay yıldızı,
Sana pek yaraşmış,
Bu yurdun oğlu kızı,
Senin için savaşmış.
Atamdan bize kalan,
Sevimli güzel bayrak,
Göklerimde dalgalan.

Melahat UĞURKAN

ATATÜRK

Adını adımdan önce,
Heceledim öğrendim.
Duvarları, kitapları,
Senin resminle beğendim.

İ. Zeki BURDURLU

CUMHURİYET

Yıllardan 1923 idi,
O yıl kurduk Cumhuriyet'i,
Neydi o yıllar bilseydin, neydi.
Her taraf dolmuştu işgalci.
Daha tanımamışlardı Mustafa Kemal'i
Onun kahraman milletini.
Bilselerdi cesaret ederler miydi?
Sonunda hepsi de yenildi.
Kuruldu Türkiye Cumhuriyeti.

Fatma ÖNAL

SARI TAKSİ

Hey taksi, sarı taksi!
Çabuk ol, götür bizi.
İşimiz çok acele.
Hey taksi, sarı taksi!
İşte, gideceğimiz adres,
Evde bizi bekliyor herkes.

MİNİK KUZUM

Minik bir kuzum var, mini minicik bir kuzum var benim.
Ot ister, şeker ister, su ister, koşar peşimden.
Bir kuzum var zıplar oynar, hiç ayrılmaz benden.

1.2.4. Parmak Oyunu

Herhangi bir öykünün ya da ilgi çekici şiir veya şarkının sözlerine uygun olarak parmaklarla olayların canlandırılmasıdır.

Çocuklar görerek, söyleyerek ve yaparak gerçekleştirilen parmak oyunlarını çok severler çünkü bir şeyi öğrenmenin yanında yapmanın da ayrı bir özelliği var. Parmak oyunları, sözle hareket arasında bağlantı kurularak yapılan ve dramatik oyuna hazırlıkta önemli rol oynayan bir etkinliktir.

Anaokulu öğretmenin parmak oyunlarından oluşan bir dağarcığı olmalıdır. Böylece parmak oyunları dağarcığı, amaçlanan kazanımları pekiştirmede ve çocukların etkinliğe ilgisini çekmede öğretmene yardımcı olacaktır. Parmak oyunlarını etkili bir biçimde kullanabilmek için öğretmenin sözcükleri, buna bağlı hareketleri ezberlemesi gerekir. Çocuklar öğretmen ile birlikte sözleri tekrar ederken hareketleri de yaparlar.

1.2.4.1. Parmak Oyunlarının Çocuklara Yararları

Çocukların yeni sözcükler öğrenmesini kolaylaştırır, dil gelişimine olumlu katkıda bulunur.

- Parmak oyunu çocukların hayal dünyasını geliştirir.
- Çocuğun yeni sözcükler öğrenmesine fırsat verir.
- Sözle hareket arasındaki uyumu sağlar.

- Hoşça vakit geçirirler.
- Taklit yeteneğini geliştirir.
- Parmak kaslarının gelişmesine yardımcı olur.
- Hareketli çocukları hemen yatıştırmaya yarar.
- Bir etkinlikten diğerine geçişte çocuklara “sus”, “otur”, “dur” vb. uyarılar yerine parmak oyunu ile dikkatlerini çekip isteyerek seyerek etkinliğe katılımları sağlanabilir.
- Oyun faaliyetlerinde ısındırıcı ve dinlendirici oyun olarak kullanılır.
- Parmak oyunları uygulanırken parmak kuklalarından yararlanılabilir.
- Parmak oyunları çocukların el-göz koordinasyonu kurmalarına, yeni sözcükler öğrenmelerine ve dinleme alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olur.
- Parmak oyunları çocukların bazı kavramları öğrenmesinde etkilidir (büyük, küçük, sayı, yön vb.).
- Parmak oyunları küçük kas gelişimi, sosyal, duygusal gelişim, kavram gelişimi, bellek becerilerinin gelişimine katkıda bulunur.

Resim 1.4: Parmak oyunları kavramları öğretir.

1.2.4.2. Çocuklara Uygun Parmak Oyunlarının Özellikleri

- Çocuğun bildiği, akılda tutabileceği sözcükler seçilmelidir.
- Cümleler uzun olmamalıdır.
- Konular çocuğun yakın çevresinden seçilirse daha yararlı olur.
- Eğitimsel değeri olan parmak oyunları çocuklara öğretilmelidir.

ÖRNEKLER

ÖRDEK AİLESİ

Bu baba ördek	(Başparmak gösterilir.)
Bu da anne ördek	(Diğer eldeki başparmak gösterilir.)
Bunlar da yavruları	(Elin diğer parmakları gösterilir.)
Vak vak diyorlar	(İki el üst üste konur, gaga yapılır.)
Derede yüzüyorlar	(Yüzme hareketi yapılır.)
Bir balık görünce yakalayıp yiyorlar	(Yeme hareketi yapılır.)

DEDEMİN GÖZLÜKLERİ

Dedem gözlüklerini kaybetmiş (Ellerle gözlük yapılır, göze takıyormuş ifadesi canlandırılır.).

Aramış, taramış bir de bakmış (Arıyormuş gibi yapılır.).

Başının üstünde değil miymiş? (Yine elle gözlük yapılır, göze takılır.)

MEYVELER

Meyveler durmuş yan yana (Parmaklar açılır, yan yana getirilir.).

Yiyeyim diye beni bekler (Parmaklar hafifçe göğse dokunur.).

Elma ne güzel de yıkanmış (Yıkama hareketi yapılır.).

Portakala hava atar (Vücut hareket ettirilerek kıskandırma hareketi yapılır.).

Şeftali ellerini çırpar (İki el birbirine vurulur.).

Hadi beni al diye (Alma hareketi yapılır.).

Hiçbiri beni kandıramaz (Baş iki tarafa sallanır.).

İki gözüm canım kiraz (İki elin parmakları aşağıya doğru sallanır.)

HİNDİ

1 küçük, 2 küçük, 3 küçük hindi

4 küçük, 5 küçük, 6 küçük hindi

7 küçük, 8 küçük, 9 küçük hindi

10 küçük, 11 küçük, 12 küçük hindi. Hindiler bitti, evlerine gitti, ellerini yıkadı, yemeğini yedi, dişlerini fırçaladı, yatağına yattı, uykuya daldı (Sayılar sınıftaki çocuk sayısı kadar sayılır, parmaklar kapatılarak uygulanır. Dinlenme öncesi güzel bir etkinlik olur.).

KAPLUMBAĞA

Bir küçük kaplumbağa varmış (Eller daire yapılır.).

Bir kutuda yaşarmış (Eller kutu şeklini alır.).

Gölde yüzer (Ellerle yüzme hareketi yapılır.).

Kayalara tırmanmış (Tırmanma hareketi yapılır.).

Bir gün sivrisineği yakalamış (Eller birbirine kenetlenir.).

Fakat beni yakalayamadı (Baş iki tarafa sallanır.).

AĞAÇKAKAN

Ormanda geziyordum.
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).
Bir çekiç sesi duydum.
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).
Sesi aradım durdum.
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).
Bir çam üstünde buldum.
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).
Neşeyle bana bakan
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).
Baktım bir ağaçkakan.
Tak tak tak tak tak tak (Eller birbirine vurulur.).

BEN BİR AĞACIM

Ben bir ağacım (Kollar yukarı kaldırılır.).
Dallarım var benim (Kollar öne uzatılır.).
Dallarım 1 çiçek açtı (1. parmak açılır.).
Dallarım 2 çiçek açtı (2. parmak açılır.).
Dallarım 3 çiçek açtı (3. parmak açılır.).
Dallarım 4 çiçek açtı (4. parmak açılır.).
Dallarım 5 çiçek açtı (5. parmak açılır.).
Rüzgâr çıktı (Kollar iki yana sallanır.).
Yağmur yağdı şıp şıp şıp (Kollar öne, parmaklar aşağıya doğru hareket ettirilir.).
Tüm çiçekler döküldü (Kollar aşağı indirilir.).

1.2.5. Grup Konuşması (Sohbet)

Eğitim programında o gün için yer verilen tema hakkında çocuklarla karşılıklı konuşmaların yapıldığı bir grup etkinliğidir. Çocuğu düşünmeye, düşündüğünü söylemeye merakını artırmaya yönelik bir etkinliktir.

Türkçe dil etkinliklerine çocuklarla yaptığımız grup konuşmasıyla giriş yaparız. Örneğin: Düğmeleri ele almışsak düğmeleri tanımaya yönelik sorular sorabiliriz. Düğmeleri nerelerde kullanırsınız? Kazaklarınızdaki düğmeler hangi renklerde? Düğme yerine başka neleri kullanabiliriz? Düğmenin deliğinden baktığında ne görmek isterdin? gibi sorularla çocuğu yaratıcı düşünceye sevk edebiliriz.

Grup konuşmalarında özellikle kaynak kişilerin, ailelerin ve gönüllülerin katılımı çocuklar için konuyu ilginç hâle getirir. Çocuklarla sohbet edilecek tema, konuşma süresi, konuşulacak kaynak kişi varsa onun hazırlanması, çocuklara sorulacak sorular, kullanılacak araç gerecin belirlenmesi ve temin edilmesi gibi birçok açıdan iyi bir planlama yapılması gerekmektedir.

Resim 1.5: Sohbet çocuğu düşünmeye sevk eder.

Öğretmen, bu etkinliği yürütürken çocukların konu hakkındaki görüşlerini almak için onların yaşantılarından yola çıkarak sorular sormalıdır. Bu, çocukların konuşmalara katılımını kolaylaştırır. Sorulan sorulara çocuklar cevap vermediklerinde soru yeniden farklı bir şekilde sorulmalıdır. Çocukların açıklamaları öğretmen tarafından değerlendirilmeli, eksikler tamamlanarak pekiştirilmelidir. Öğretmen vereceği kavramı, temayı günlük eğitim programında yer alan tüm etkinliklerle verebilir. Bu nedenle grup konuşması bir derse dönüştürülmemelidir. Konuşma esnasında bütün çocukların konuşmalara katılımı sağlanmalıdır. Pasif dinleyici yerine aktif ve katılımcı hâle gelmesi desteklenmelidir.

Grup konuşmalarında çeşitli resimler, kartlar, çeşitli giysiler, mesleklere ait araç gereçler, çeşitli başlıklar vb. materyaller kullanılabilir. Böylece çocuk, konuşulan konuyu somut bir şekilde izleme olanağı bulur. Öğretmen hangi konuda neler söyleyeceğini, hangi soruları soracağını, belirler. Grup konuşması amacına ulaşarak çocuklar için eğitici, neşeli, zevkli hâle gelebilir.

1.2.6. Öykü (Hikâye) Anlatma

Öykü; gerçek ya da gerçeğe yakın konuları ele alan, bir ya da birkaç kahramanı olan, yaşamın içinden çıkan olaylarla ilgili bir edebiyat türüdür.

Parmak oyunu, bilmece, tekerleme, sohbet, şiir etkinlikleri ile çocuklar öykü dinlemeye hazırlanır. Öğretmen, günlük planda ele aldığı amaç ve kazanımlar doğrudusunda öykü anlatabilir. Çocuklar istediğinde öykü sayısı artırılabilir. Çocuklara anlatılacak öykülerin konusu, anlatım tekniği, anlatım sırasında kullanılan jest ve mimikler, öykü anlatımının şekli öğretmen tarafından çocukların gelişim seviyelerine ve yaşlarına uygun şekilde belirlenir.

Öykünün konusu, çocukların günlük hayatta karşılaştıkları olaylardan gerçek veya gerçeğe uygun bir şekilde yazılmalıdır. Ayrıca masal, hikâye, gezi yazıları, anılar, destanlar, fabllar, efsaneler, romanlar, biyografiler vb. çeşitli edebi eserlerden çocuklar için yeniden düzenlenmiş olanlar tercih edilir.

Resim 1.6: Öykü saati

Öykünün giriş, gelişme, sonuç bölümü bulunur. Gelişme bölümünde yer alan olayların hareketliliği çocukların yaş ve gelişim seviyelerine, ilgi alanlarına, dikkat sürelerine ve ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Öykülerde eğlence unsurunun bulunması çocukların öykü dinlemekten daha fazla zevk almasını sağlayacağından çocukların kitaplara ve okumaya ilgilerini artırır. Öğretmen, öyküyü anlatmadan önce ön hazırlık yapmalıdır. Öyküyü önce kendisi birkaç kez okumalı, çocuklar için uygun olup olmadığına karar vermelidir. Çocuklar için yeterince uygun değilse olaylarda çok abartı veya olağanüstü ve olumsuz öğeler varsa çıkarılır, gerekli düzeltmeler yapılır, anlatım gerçeğe yaklaştırılır. Öykülerde farklı özelliklerde karakterlerin bulunması çocuklara yeni görüş açıları kazandırır. Öykülerin yaşamın içinden konuları ele alması, çocuğun içinde yaşadığı toplumun kültürel özelliklerini daha iyi tanınmasına yardımcı olur.

Öykü yeterince işlenmemiş ise çeşitli olaylar ekleyerek genişletilebilir. Öykü çok uzun ise gerekli kısaltmalar yapılarak çocuklara uygun hâle getirilir. Öyküde bilinmeyen sözcükler varsa bunun yerine çocukların bildiği sözcükler kullanılır. Bu çalışmadan sonra öyküdeki karakterler ve onların davranışları incelenir. Öykü anlatırken resimleri gösterilerek hikâyeye kesilmez, çocuklara öykü ile ilgili sorular sorarak öykü bölünmez. Öykü anlatımı bittikten sonra sorular sorulabilir.

Öğretmen, öyküyü inceledikten sonra birkaç kez anlatma denemesini yaparak nerede vurgu yapacağını, nerede sakin bir ifade kullanacağını yani ses tonunu nasıl kullanacağını belirler. Ayrıca jest ve mimiklerini nerede ve nasıl kullanacağına da karar verir. Öykünün anlatım süresini tespit eder (Bu süre çocukların dikkat sürelerini geçmemelidir.). Öykünün hangi teknikle anlatılacağına karar verir.

Öykü Yönteminin Kullanıldığı Etkinlik Örneği

Amaç ve Kazanımlar

PSİKOMOTOR ALAN

Amaç 1. Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

2. Değişik yönere yuvarlanır.
4. Sözel yönergelerere uygun olarak yürür.
5. Sözel yönergelerere uygun olarak koşar.

Amaç 5. Denge gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar

5. Tek/çift ayakla sıçrayarak belirli bir mesafeyi dengeli bir şekilde gider.

BİLİŞSEL ALAN

Amaç 12. Mekânda konum ile ilgili yönergeleri uygulayabilme

Kazanımlar

2. Yönergeye uygun olarak mekânda konum alır.

Yaş Grubu: 5–6 Yaş

Kavram/Kavramlar: Büyük-küçük

Ağır-hafif

Yüksek-alçak

Etkinlik Adı: Spor Mağazası (Öykü)

Eğitim Durumu (Öğrenme Süreci)

Eğitimci, öyküye başlamadan önce eğitim ortamını hazırlar. Hazırlıktan sonra eğitimci, “Çocuklar size bir öykü anlatacağım. Öyküyü sessizce dinleyiniz. Öyküyü dinlerken öyküde kimlerin olduğuna, özelliklerine, nasıl hareket ettiklerine dikkat ediniz.” şeklinde açıklama yapar ve öyküyü anlatmaya başlar.

Spor Mağazası: Bugün spor mağazasına yeni basketbol topları getirilmişti. Kutunun içindeki basketbol topu bir an önce dışarı çıkmak için zıp zıp zıplıyordu. Basketbol topu kutudan zıplayarak çıkmayı başardı. Bu basketbol topu çok büyük ve ağırdı. Basketbol topu mağazanın içinde zıplaya zıplaya gezdi. Sonra zıplayarak kapının yanındaki futbol topunun yanına gitti. Basketbol topu ve futbol topu zıplayarak el ele tutuştular. Arkadaş oldular. Futbol topu dönerek, basket topu zıplayarak masanın yanındaki pinpon topunun yanına gittiler. Pinpon topu basketbol topundan çok küçüktü. Pinpon topu çok yükseğe zıplıyordu. Futbol topu da yerinde dönüyordu. Sonra hepsi el ele tutuştular. Mağazanın içinde dönerek dolaşmaya başladılar. Mağaza sahibi yavaş yavaş yürüyerek topların yanına geldi. Toplar mağaza sahibini görünce yerlerinden sıçradılar. Mağazanın içinde koşmaya başladılar. Koştular, koştular, koştular. Mağaza sahibi de onları yakalamaya çalışıyordu. Mağaza sahibi o kadar çok koşmuştu ki yorgunluktan yere oturdu. Basketbol topu zıplayarak kutunun içine girdi. Pinpon topu masanın altına saklandı. Futbol topu da koşarak kapının yanına gitti. Toplar şimdiden bir daha görüşmek için can atıyorlardı.

Öykü bittikten sonra eğitimci çocuklara aşağıdaki soruları sorar:

- Toplar nerede?
- Basketbol topu nasıldı? Hangi hareketleri yapıyordu?
- Futbol topu nasıldı? Hangi hareketleri yapıyordu?
- Pinpon topu nasıldı? Hangi hareketleri yapıyordu?
- Siz hangi top olmak isterdiniz?
- Topla başka hangi hareketler yapılabilir?

Öğrenciye Etkinlik 1:

Çocuk öykülerinin özelliklerine dikkat ederek 4-6 yaş grubu için bir öykü yazınız ve arkadaşlarınızla paylaşınız. Grup olarak öykü değerlendirme kriterleri oluşturunuz ve tahtaya yazınız. Arkadaşlarınızın öykülerini bu kriterler çerçevesinde değerlendiriniz.

Öykü;

- Araçsız düz anlatım,
- Kitaptan anlatma,
- Pazen tahta ile anlatma,
- Şimşek kart ile anlatma,
- Öykü kartları ile anlatma,
- Kuklalar ile anlatma,
- Televizyon şeridi ile anlatma,
- Projeksiyon ile anlatma,
- Slayt, tepegöz, TV, CD ile anlatma gibi yöntemlerden biri ile anlatılabilir.

Öykü anlatılırken çocuklar yarım ay şeklinde otururlar. İsterlerse sandalyelere ya da minderlere oturarak rahat bir şekilde hikâyelerini dinlerler. Öğretmenin de çocuklarla aynı göz seviyesinde oturması gerekir.

1.2.6.1. Araçsız Öykü Anlatma (Düz Anlatım)

Öğretmen bu teknikte herhangi bir araç kullanmadan ses tonunu, jest ve mimiklerini kullanarak öyküyü anlatır. Genellikle masal türü eserler bu şekilde anlatılır. Masalların başındaki ve sonundaki tekerlemeler masalın içerisinde yer alan hareketli olaylar çocukların çok hoşuna gider.

Anlatım sırasında görsel araç kullanılmadığı için çocukların dikkati kolaylıkla dağılabilir. Bu anlatım tekniğinde öğretmen ses tonunu, duyguları yansıtacak şekilde kullanabilmelidir. Ses tonundaki inişler, çıkışlar çocukların hikâyeyi takip etmelerini sağlar. Bu teknik genellikle dinlenme saatine geçişte kullanılır.

1.2.6.2. Öykü Kitabıyla Anlatma

Öykü anlatımında en çok kullanılan tekniklerdendir. Öğretmen için hazırlığı kolay bir tekniktir. Okul öncesi çocuklar için hazırlanmış olan kitaplara resimli öykü kitapları denir.

Resimli kitaplar çocukların yaşlarına göre farklılık gösterir. ABC kitapları da denen 1–2 yaş grubu için hazırlanmış kitaplarda genellikle tek bir figür bulunur ancak bu figür oldukça büyüktür. Kitapta yer alan öykü ise çok basit cümlelerle anlatılır. 3–4 yaş grubundaki çocukların kitaplarında çocukların çevrelerini tanıyabilecekleri, neden-sonuç ilişkileri kurabilecekleri, problem çözme becerilerinin gelişimini destekleyecek, dil gelişimlerine katkıda bulunacak öyküler kullanılmalıdır. Öykü kitabındaki yazılar az olmalı, resimler fazla olmalıdır. Resimler sayfanın 2/3'ünde, yazılar 1/3'ünde olmalı veya bir sayfada resim diğer sayfada yazı olmalıdır.

Resimler çocukların rahat görebileceği büyüklükte olmalı, gereksiz ayrıntılar bulunmamalı ve renklendirilmiş olmalıdır. Resimlerdeki figürler öyküdeki karakterleri iyi temsil etmelidir. Bu yaşta çocuklar genellikle sözcük tekrarlarından ve şiirsel anlatımdan çok hoşlanırlar. Bu da onların anlatılan öyküdeki dili kolaylıkla anlamalarını ve kullanmalarını sağlar. Böylece çocukların zihinsel gelişim aşamaları, görsel algılama, işitsel algılama ve psikomotor becerileri doğrultusunda ilgi, istek ve yetenekleri göz önüne alınarak seçilen kitaplar çocuklar için oldukça zengin uyarıcı olma özelliği taşımaktadır.

Öykü kitabı seçilirken içeriğin çocukların gelişim seviyesine uygun olmasına özen gösterilmelidir. Ancak çocuklar için uygun klasik değeri olan masal, öykü, roman, gezi ve inceleme yazısı, portre, fabl, destan, efsane vb. türlerden de seçilebilir.

Öykü kısa ve ilgi çekici bir şekilde işlenmelidir. Öykü eğlendirici ve aynı zamanda düşündürücü bir şekilde yazılmalıdır. Kitabın konusu iyi planlanmış olmalıdır. Konu ana olayın etrafında gelişmelidir. Anlatılan olayda merak uyandıran sürprizler bulunmalıdır. Çocuklar öykü anlatılırken daha sonra neler olacağını merak etmelidir. Kitabın dili doğru, güzel ve sanatsal değer taşımaktadır.

Karakterin olumlu ve olumsuz özelliklere göre dengelenmesi gerekmektedir. Hayvanlar, bitkiler, doğada yer alan nesnelere ve insanlar olabilir. Kahramanlar genellikle hareketli, dinamik, doğru düşünen, çocuklara olumlu duygu, düşünce ve davranış kazandırma özellikleri bulunacak şekilde olmalıdır. Çocuklar, kahramanları kolayca tanıyabilmeli, olumsuz özelliklere sahip kahramanlar her zaman kaybeden taraf olmalıdır.

1.2.6.3. Öykü Kartıyla Anlatma

Bu teknikle öykü anlatımı çocukların çok ilgisini çeker. Öykü kartlarındaki resimler çocukların görebileceği büyüklükte olmalıdır. Kartların anlatım anında sağa sola eğilip bükülmemesi için kartonlarla sertleştirilmesi gerekir. Kartlara çizilen resimler boyalarla renklendirilmeli, resimlerin öyküde geçen olayı ve karakterleri iyi bir şekilde yansıtmaya dikkat edilmelidir. Eski ve kullanılmayan gazete, dergi ve broşürlerden kesilen resimler bir araya getirilerek öykü kartı hazırlanabilir.

Çocuklar, kartları görebilecekleri şekilde oturtulmalı, kartlar sırasıyla çocukların göz hizalarına uygun şekilde gösterilerek öykü anlatılmalıdır. Her kart için çocuğun yeterince görebileceği kadar bir süre ayrılmalıdır. Öğretmen, anlatacağı öyküyü çok iyi bilmelidir. Öğretmen, öyküyü anlattıktan sonra kartları çocuklara vererek onların kendi öykülerini yaratmalarına fırsat vermelidir.

Öğretmen, öykü kartlarının arkasına numara vererek kartları numara sırasına göre sıralamalıdır. Öykünün metni, kartların arkasına ya da bir dosya kâğıdına yazılır, kartlarla birlikte zarflara konularak saklanır.

1.2.6.4. Pazen Tahta Kartı ve Figürlerle Anlatma

Pazen tahta ile hikâye anlatımı çocukların ilgisini çeken bir tekniktir. 1x1,5metre ölçülerinde pazen ile kaplı pano kullanılır. Pazen tahtanın düz renkte ve yıpranmamış olması önemlidir çünkü yıpranmış kumaşın üzerine kartların ve figürlerin tutturulması zor olmaktadır.

Pazen tahta kartları ve figürlerde de hikâye kartlarındaki özellikler olmalıdır. Kartlar ve figürler kahramanların özelliklerini iyi temsil etmelidir. Hikâyedeki resimler orantılı olmalıdır. Öğretmen hikâye kartları ve figürlerini sırasına göre pazen tahtaya yerleştirerek hikâyeyi anlatmalıdır. Her hikâye kartı ve figür gösterildikten sonra pazen tahtanın cebine konularak kaldırılır ve yerine yenisi yerleştirilir.

Serbest zaman etkinliğinde çocukların kendi yaptıkları figürlerden oluşan pazen tahta kartları da hazırlanabilir. Bunlarla daha sonra öykü oluşturup çocukların anlatması sağlanır. Pazen tahta yerine piyasada hazır olarak satılan mıknatıslı panolara yapıştırarak da hikâye anlatmak mümkün olmaktadır.

1.2.6.5. Şimşek Kartıyla Anlatma

Hikâyeyi ifade eden resimler çocukların görebileceği büyüklükte olmalıdır. Hikâye anlatırken konu ile ilgili resimler sırası geldikçe şimşek karta geçirilerek çocuklara gösterilir. Hikâye resimleri boyalarla renklendirilmeli, resimler hikâyede geçen olayı ve karakterleri iyi bir şekilde yansıtmalıdır.

Hikâye anlatılırken çocukların oturma biçimine, kartları tutuşuna, konunun akışına göre ses ayarlamasına, kartların sırası geldikçe şimşek karta takılıp gösterilmesine dikkat edilmelidir.

1.2.6.5. Kuklalarla Anlatma

Kukla ile öykü anlatımı çocukların çok hoşlandığı bir tekniktir. Çocuklar kuklalarla oynamaktan ve kuklaları izlemekten zevk alır. Kuklalarla oynamak çocukların yaratıcılıklarını geliştirir. Kuklalar; kâğıt, hamur, kumaş, ahşap, kaşık, kullanılmayan oyuncak bebekler, pet şişe vb. malzemelerden yapılabildiği gibi piyasada hazır olarak da satılmaktadır. Kuklaların üç boyutlu olması nedeniyle çocuğun öyküyü algılayabilmesi daha rahat olmaktadır. Çocuklar çeşitli kuklaları kendileri de hazırlayabilir.

Kukla çeşitleri şunlardır:

- Kaşık kukla
- Yüzük kuklası
- Parmak kukla
- El kuklası
- Avuç kuklası
- Gölge kukla
- Çomak kukla
- İpli kukla

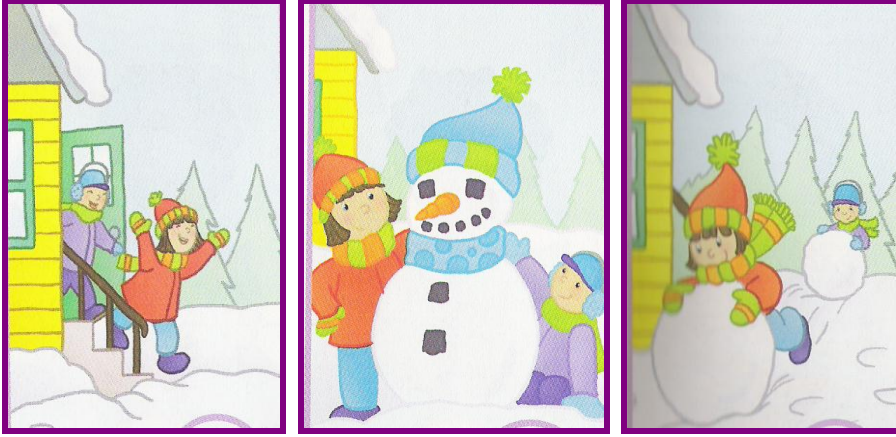
Resim 1.7: El kuklası

Kuklalarla öykü anlatırken bir kukla sahnesi hazırlamalı veya sınıfta bulunan eşyalarla kukla sahnesi düzenlenmelidir. Kukla oynatırken müzik kullanılabilir. Kuklalarla anlatılacak öykü seçimi önemlidir. Korkunç öykülerden, eğitimsel değeri olmayan konulardan kesinlikle kaçınılmalıdır. Kukla konuşurken daima yüzü izleyiciye dönük olmalıdır.

Karakter sayısı fazla öyküler kullanılmamalıdır (Seslendirmek ve oynatmak zorlaşır.). Konuşan kukla hareket ettirilmelidir. Öğretmen kuklanın karakterine uygun ses tonunu kullanmaya çalışmalıdır.

1.2.6.7. CD, Slayt ve Tepegözle Anlatma

Slayt ve tepegöz ile öykü anlatımında ortam karartılarak loş bir ortam hazırlanır. Çocuklar rahat izleyebilecekleri şekilde oturtulur. Öğretmen öyküyü çok iyi bilmeli ve daha önceden kullanacağı slayt, tepegöz ya da CD'yi izlemelidir.

Resim 1.8: Slaytlar sıra ile gösterilerek öykü anlatılır.

Slaytta öykünün resimleri, slayt çerçevesi büyüklüğünde aydınlar kâğıdına çizilir. Ancak çok küçük bir alana çizim yapmak gerektiği için ince uçlu özel bir kalemle ve çok dikkatli resimleme gerektirir. Detaylı çizimi olmayan resimler fotokopi ile slayt çerçevesine uygun boyutta küçültülerek kullanılabilir. Slayt gösteriminde perde ya da boş bir duvar kullanılabilir. Slaytları sırasına göre göstererek öğretmen öyküyü anlatır.

Tepegöz ile öykü anlatmak çocukların çok hoşuna gitmektedir. Öyküler, asetatlı kâğıda çizilir veya renkli fotokopi ile asetata geçirilir. Sırasıyla duvara veya perdeye yansıtılan öykü öğretmen tarafından anlatılır. Piyasada hazır olarak tepegöz ve slayt öyküleri satılmaktadır.

CD ile öykü anlatmak ya da film izlemek çocukların çok hoşuna gitmektedir. Öğretmen için kullanımı kolay bir tekniktir. CD’de seslendirme, efektler vb. olduğundan CD oynatıcı ve televizyon bulunduğu ortamlarda her zaman kullanılabilir. Eğitimci, çocuklara eğitici öyküler seçmeye özen göstermelidir. Eğitimci, öykünün çok uzun veya çok kısa olup olmadığından, öykünün içinde argo sözcükler olup olmadığından, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olup olmadığından emin olmalıdır. Çocuklar için piyasada çok çeşitli öykü, belgesel CD’leri bulunmaktadır. CD’lerin eğitimsel değeri araştırılmadan çocuklara izlettirmek yanlıştır. Eğitimcinin bu nedenle çocuklara izlettireceği CD’yi önce kendisinin izlemesi gerekir.

1.2.6.8. Televizyon Şeridiyle Anlatma

Televizyon şeridi ile hikâye anlatmak için hikâyenin yer aldığı şerit ve şeridin yerleştirilip gösterileceği televizyon kutusu hazırlanır. Aydınlar kâğıdına veya beyaz bez üzerine hikâyenin resimleri çizilip boyanarak televizyon şeridi hazırlanır. Televizyon kutusunun üst ve alt kısmında şeridin sarılı olduğu yuvarlak çubuklar elle çevrilerek ekrana gelen bölümlerle ilgili öykü sırasıyla öğretmen tarafından anlatılır. Hikâye anlatımı bitince televizyon kutusu kitap köşesine yerleştirilir ve çocukların kendi kendilerine hikâye anlatma denemelerinde bulunmaları sağlanır.

1.2.7. Öykü Oluşturma ve Tamamlama

Öykü oluşturma ve çocukların kendi öykülerini yaratması, onların hayal dünyalarını, duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmaya yarayan bir etkinliktir.

Öykü oluşturma, öğretmenin seçtiği bir konu üzerinde olabileceği gibi anlattığı öyküyü çocukların yeniden oluşturması şeklinde de olabilir. Ayrıca öykünün adı değiştirilebilir, sonu farklı bitirilebilir, çocukların beyin fırtınası yaparak olayı farklı yorumlaması sağlanır. Öykü oluşturma, öğretmenin söylediği iki üç sözcükle ilgili (kış, kar, soğuk) öykü oluşturmaları sağlanabilir. Öykü tamamlama etkinliği de öykü oluşturma etkinliğine girebilir. Anlatılan öykü yarıda kesilir, sonucunu çocukların tamamlaması ve öykünün adını koymaları istenebilir. Çocukların şiir ve öykünün başlığını bulması, yaptıkları resimleri anlatması öykü oluşturmaya hazırlık niteliğindedir. Öykü oluşturmada amaç, çocukların farklı fikirler üretmesini sağlamaktır. Öykü oluşturma, araştırmacı ve düşündürücü bir etkinliktir.

1.2.8. Pantomim

Çeşitli öykülerin veya olayların sözsüz, sadece jest ve mimiklerle, beden dilini kullanarak canlandırılmasına pantomim denir. Sözsüz tiyatro olarak da adlandırılır. Pantomim çalışmasına önce sözle söylenen bir etkinliğin canlandırılması olarak başlanır, sonraları çocuklar tarafından canlandırılacak konular seçilir ve çocukların sadece beden dilini kullanarak olayı, durumu ifade etme becerisinin gelişimi beklenir. Anlatılacak konular günlük hayatta yapılan hareket ve işler de olabilir. Selamlaşma, yataktan kalkma, yemek yeme, yüzün yıkanması, uyku vb.

Pantomim, çocuğun bedenini tanımasına, kendini ifade etmesine, sözel yönergeye uygun olarak bedenini kullanmasına imkân tanıdığı için özellikle okul öncesi dönem çocukları için önemlidir. Pantomim çalışması sırasında klasik müzik çalınabilir. Kukla vb. aletler kullanılarak da pantomim çalışması yapılabilir.

1.2.9. Taklit Oyunları

Anlatılan öyküdeki kahramanların özellikle hayvanların taklidi yapılabilir. Öğretmen çocukların rolü rahatça gerçekleştirebilmeleri için maske, kostüm, aksesuar kullanabilir. Çocuklar özellikle hayvan taklidi yapmaktan çok hoşlanırlar.

1.2.10. Dramatizasyon

Dramatizasyon, çocuklara anlatılan veya onların oluşturduğu bir öykünün içlerinden geldiği gibi söz ve hareketlerle canlandırılmasına denir. Canlandırma, parmak oyunları ile başlar; taklit, pantomim ile gelişir. Dramatizasyonda önce canlandırılacak öykü belirlenir. Öykü, canlandırmaya ve çocukların seviyesine uygun olmalıdır. Dramatizasyon yapılırken öğretmen, çocukların öyküdeki istedikleri karakterleri seçmelerine olanak tanımalıdır. Ayrıca öğretmen bütün çocukların katılımını sağlayacak şekilde öykü seçmelidir. Dramatizasyonda maskeler, şapkalar, kostümler, aksesuarlar kullanılabilir. Canlandırma anında sıcak bir ortam yaratılmalı, çocuklara karşı sabırlı davranılmalı, çocuklar desteklenmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Erken çocukluk eğitim kurumlarında Türkçe dil etkinliklerini gözleyiniz. Türkçe dil etkinlikleri örneklerini (erken çocukluk eğitim kurumlarında uygulama esnasında) fotoğraflarla ve kamera çekimleri ile destekleyerek sunuş hazırlayınız. Etkinliğinizin sonucunu rapor hâline getirip arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Türkçe dil etkinliklerini nerelerde ve nasıl gözleyeceğinizi önceden belirleyiniz.	➤ Yanınızda araştırmanızı not edebileceğiniz düzgün dosya kâğıtları, kalem bulundurunuz.
➤ Türkçe dil etkinliklerini gözleyeceğiniz kurumdan önceden randevu ve izin alınız.	➤ Türkçe dil etkinliklerini gözlerken mümkünse fotoğraf makinesi ya da kamerayla çekim yapınız.
➤ Türkçe dil etkinliklerini gözlerken dikkat edeceğiniz hususları belirleyiniz.	➤ Türkçe dil etkinliklerini gözlerken uygulanış biçimini mutlaka not ediniz.
➤ Türkçe dil etkinliği tekniklerinden en çok tercih edilenleri belirleyiniz.	➤ Türkçe dil etkinliği tekniklerinden en çok tercih edilenlerin tercih edilme nedenlerini belirleyiniz.
➤ Türkçe dil etkinliklerinden gözleminiz sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya açınız.	➤ Gözlemlerinize göre Türkçe dil etkinliklerinin çeşitlerini ve çocuklara yararlarını ortaya koyduğunuz doküman hazırlayınız.
➤ Araştırdığımız Türkçe dil etkinliklerini, çeşitlerini, etkinlik esnasında çektiğiniz fotoğraf ve kamera ile hazırladığımız sunuşunuzun sonucunu rapor hâline getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Raporunuzu hazırlarken istekli, dikkatli düzenli, temiz ve titiz olunuz.
➤ Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızı ve raporlarınızı, diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları arkadaşlarınızla karşılaştırınız.	➤ Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızı ve raporlarınızı, diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırınız.

ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Türkçe dil etkinlikleri grup etkinliğidir.
2. ( ) Parmak oyunu, şiir, sohbet, bilmece gibi etkinlikler çocukları öykü dinlemeye hazırlamaz.
3. ( ) Tekerlemelerin içinde sözcük tekrarları bulunur.
4. ( ) Çocuklar parmak oyunlarında el, parmak ve vücutlarını kullanır.
5. ( ) Çocuklara şiir okurken özen göstermeye gerek yoktur.
6. ( ) Çocuklar bilmeceyi cevabını bilemedikleri zaman öğretmen doğru cevap alıncaya kadar bekler.
7. ( ) Grup sohbetlerinde maske, şapka, başlıklar gibi araç gereçler kullanılabilir.
8. ( ) Çeşitli öykülerin veya olayların sözsüz, sadece jest ve mimiklerle, beden dilini kullanarak canlandırılmasına pandomim denir.
9. ( ) Dramatizasyonda maskeler, şapkalar, kostümler, aksesuarlar kullanılabilir.
10. ( ) Şiir, çocukların estetik duygularını geliştirir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında Türkçe dil etkinliklerini hazırlayabilecek/uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Türkçe dil etkinliklerinin planlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde dikkat edilmesi gereken noktaları kaynaklardan araştırınız.
- Türkçe dil etkinliklerinde kullanılan araç gereçleri inceleyiniz.
- Türkçe dil etkinliklerinin hazırlanması ve uygulanması aşamalarında yapılan çalışmaları eğitim ortamlarında gözleyiniz.

2. TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ HAZIRLAMA

2.1. Türkçe Dil Etkinliklerinin Planlanmasında, Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

Türkçe dil etkinliklerinden çocukların istenilen düzeyde yararlanabilmeleri için öğretiminin günlük programlarda çeşitli yöntemlere yer vermesi ve buna bağlı olarak eğitim ortamını düzenlemesi gerekmektedir. Türkçe dil etkinlikleri içinde tekerlemeler, parmak oyunları, şiir, bilmece, sohbet, resimli kitap okuma, öykü anlatma, taklit oyunları, pandomim, dramatizasyon, öykü tamamlama etkinlikleri vb. yer almaktadır. Türkçe dil etkinlikleri sırasında çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarının sağlanmasının yanında sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi üzerinde de önemle durulması gerekmektedir.

Eğitiminin Türkçe dili etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında dikkat etmesi gereken noktalar şunlardır:

- Eğitimci, eğitim programında amaç kazanımlar doğrultusunda Türkçe dil etkinliklerine yer vermelidir.
- Çocukların sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi üzerinde de önemle durulması gerekir.
- Dilin kazanılması için bireysel etkinlikler yanında grup etkinliklerinin yapılması gereklidir.
- Günlük planda eğitimci Türkçe dil etkinliklerini planlarken farklı yöntem ve teknikleri kullanmalı, eğitim ortamının düzenlenmesi konusunda değişiklikler yapmalıdır.

- Türkçe dil etkinlikleri planlanırken çocukların yaş ve gelişim özellikleri göz önüne alınmalıdır.
- Eğitimci, sınıftaki çocuk sayısını dikkate almalı çocuk merkezli etkinlik planı hazırlamalıdır.
- Türkçe dil etkinlikleri günlük plandaki amaçlar, kazanımlarla bağlantılı olmalı ve çocukta yaratıcılığın gelişimine destek verecek şekilde planlanmalıdır.
- Türkçe etkinlikleri ile o gün için belirlenen amaçları, kazanımları, kavramları, etkinliklerin hangi ortamda ve hangi yöntemle gerçekleştirileceği, etkinliklerdeki öğrenme süreçleri, kullanılacak materyal, araç ve gereçler, etkinlikler arası geçişler önceden belirlenmelidir.
- Çocukların düşünme becerilerinin geliştirilmesi desteklenmelidir.
- Sözcük dağarcığını zenginleştirici etkinliklere yer verilmelidir.
- Aynı sesle başlayan sözcük üretme oyunu oynanmalıdır.
- Uyaklı sözcüklerden oluşan şiiirler, tekerlemelere yer verilmelidir.
- Resimli kartları anlatma ve ifade etme becerilerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Çalışmalar çevre özelliğine uygun olmalıdır.
- Kullanılan tekniklerin öyküye uygun olmasına ve çocuğun ilgisini çekmesine dikkat edilmelidir.
- Çocuklarla sohbet ederken açık uçlu sorularla çocuklar düşünmeye yöneltilmelidir.
- Eğitimci, çocukların ön bilgilerini açığa çıkarmaları ve bunları genişleterek kullanmaları için onları cesaretlendirmelidir.
- Çocukların sözcükleri doğru telaffuz etmeyi öğrenmeleri sağlanmalıdır.
- Çocukların sesinin tonunu ve hızını ayarlamayı öğrenmesi sağlanmalıdır.
- Aynı sesle başlayan kelime üretme oyunu oynanmalıdır. Uyaklı sözcüklerden oluşan şiiirler, tekerlemeler okunmalıdır.
- Açık uçlu sorularla çocuklar düşünmeye yöneltilmeli ve çocukların düşünme becerilerinin geliştirilmesi desteklenmelidir.
- Çocukların eğlenerek öğrenecekleri çeşitli eğitim ortamları oluşturmaya dikkat edilmelidir.
- Türkçe dil etkinlikleri, bir grup etkinliğı olarak planlanmalı ve öğretmen bu etkinlikler sırasında çocuklara rehberlik ederken onları aktif hâle getirecek planlamalar yapılmalıdır.

Resim 2.1: Türkçe dil etkinliklerinde maske kullandırmalıyız.

2.2. Türkçe Dil Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama

Erken çocukluk eğitim kurumlarında öyküler değişik tekniklerle anlatıldığı zaman çocukların daha fazla ilgisini çeker. Eğitimci, bunun için piyasa da hazır olarak satılan ürünleri kullanabileceği gibi bazen kendisi hazırlar bazen de çocuklarla birlikte hazırlayabilir. Kullanılacak ürünlerin eğitim yılı başında hazırlanmasında yarar vardır. Hazırlanan eğitim programı doğrultusunda yeni ürünler de ilave edilebilir.

Eğitimci öyküyü anlatmak için resimli öykü kitabı, pazen tahta kartları, resimli kartlar, çeşitli kuklalar, slayt, tepegöz sayfaları hazırlayabilir.

2.2.1. Resimli Öykü Kitabı Hazırlama

Resimli öykü kitabı hazırlamak için önce bir öykü belirlenir. Resimli öykü kitabının özellikleri modül içinde yer alan öykü seçiminde dikkat edilmesi gerekli olan tüm özelliklerle aynı olmalıdır. Öykü; giriş, gelişme, sonuç bölümlerine ayrılır. Her bölümde yer alacak kahramanlar ve sayfanın kompozisyonu belirlenir. Amatörce hazırlanan resimli öykü kitabı için çeşitli kitaplardaki çizgi ile çizilmiş figürler stilize edilerek resim kartonuna kopyalanır. Kopyalanan resimler boyanır. Boyamak için guaj boya, ispirtolu boyalar, pastel boya, sulu boya, kuru kalem boyalar ve artık malzemeler kullanılabilir. Her yaprak ayrı ayrı hazırlandıktan sonra kapak sayfası karton veya ince mukavvaya yapıştırılır. Öykünün metni kitabın üzerine yazılır. Tüm sayfalar sıraya konur ve hepsi birden zımbalanarak, dikilerek, spiral cilt yaptırılarak vb. birleştirilir. Böylece öykü kitabı çocuklara anlatılmaya hazır hâle gelmiş olur.

2.2.2. Pazen Tahta Kartı Hazırlama

Pazen tahta kartları ile öykü anlatmak için 1 m x 1,5 m ebatlarında pazen ile kaplanmış bir panoya ihtiyaç bulunmaktadır. Pazen tahta kartı hazırlamak için ise karton veya resim kâğıdına ayrıca resimli hikâye kitabı için gerekli olan tüm malzemeler kullanılarak fakat yazıları olmayacak şekilde çizilmiş ve boyanmış kartlar hazırlanır. Kartların arkasına pazen kumaş ya da zımpara kâğıdı yapıştırılır. Böylece kullanıma hazır hâle gelmiş olan pazen tahta kartları zarf içinde saklanır. Ayrıca çeşitli insan, hayvan, meyve, eşya vb. figürler de hazırlanabilir.

2.2.3. Resimli Kart Hazırlama

Resimli kartların hazırlanması için de önce bir öykünün bulunması gerekir. Pazen tahta kartı hazırlamada ve öykü kitabı hazırlamada kullandığımız malzemeler kullanılarak resimler resim kartonlarına çizilip boyanır. Artık malzemelerle süslenebilir. Kartlar, uzun ömürlü olması ve yıpranmaması için yapışkan şeffaf naylonlarla kaplanabilir. Öykü kartlarının arkasına sıra numarası verilir veya dosya kâğıdına yazılır. Kartlar zarfta saklanır.

2.2.4. Televizyon Şeridi Hazırlama

Televizyon şeridi hazırlamak için de önce hikâye belirlenir. 30 cm genişliğinde, yaklaşık 1- 1,5 metre uzunluğunda Amerikan bezi veya ince patiska, sulandırılmış beyaz tutkala batırılır ve gerdirilerek kurutulur. Bölümlere ayrılan hikâye arada en az 5 cm'lik boşluklar bırakılarak kumaş boyası, guaj boya, gazlı kalemlerle boyanır. Kuruması için bekletilir. Kuruduktan sonra şeridin hem başına hem sonuna ince, yuvarlak, zımparalanmış yaklaşık 50 cm uzunluğundaki çubuklar yerleştirilir. Hikâyenin birinci resmi başa gelecek şekilde hazırlanan şerit televizyon kutusuna yerleştirilir. Diğer taraftan ince tahtadan veya mukavvadan yapılmış bir kutu alınır ön tarafı televizyon olacak şekilde kesilerek açılır. Paket kâğıdı ile kaplanır. Üzerine düğmeler yapıştırılır istenirse kumanda da yapılır. Sağ ve sol yanlarından birbirine paralel, biri üstte diğeri altta olacak şekilde ve yuvarlak çubukların içinde kolayca döneceği biçimde iki delik açılır. Yuvarlak çubuklar bu deliklere yerleştirilir. Böylece televizyon şeridi öykü anlatımına hazır hâle gelmiş olur.

Televizyon şeridi aydıngeer kâğıdı ile de yapılabilir. Aydıngeer kâğıdı ile yapılan çalışmada ispiertolu boya kalemi kullanılır. Aynı kumaş şerit gibi kutuya monte edilir.

2.2.5. Şimşek Kart Hazırlama

Hikâyeyi ifade eden resimler kartlara boyanır. Daha sonra hazırlanan hikâye kartlarından 4-5 cm daha büyük kalın bir karton kesilir. Kesilen kartonun köşeleri hikâye kartını takabileceek şekilde hazırlanır. Hikâye anlatırken konu ile ilgili resimler sırası geldikçe şimşek karta geçirilerek çocuklara gösterilir.

Hikâye anlatılırken çocukların oturma biçimine, kartları tutuşuna, konunun akışına göre ses ayarlamasına, kartların sırası geldikçe şimşek karta takılıp gösterilmesine dikkat edilmelidir.

2.2.6. Kukla Hazırlama

Eğitimci, piyasada hazır olarak çeşitli karakterlerde kukla bulabileceği gibi bazen kendisi bazen de çocuklarla birlikte kuklaları hazırlayabilir. Kuklalar hazırlanış ve kullanış şekillerine göre çeşitli isimleri alır: avuç kukla, parmak kukla, yüzük kukla, el kuklası, ipli kukla, gölge kukla, kese kâğıdı kukla, çomak kukla, kaşık kukla vb.

2.2.7. Slayt Hazırlama

Slaytta öykünün resimleri, slayt çerçevesi büyüklüğünde aydıngeer kâğıdına çizilir. Çok küçük bir alana çizim yapmak gerektiği için ince uçlu özel bir kalemle ve çok dikkatli resimlemek gerekir. Detaylı çizimi olmayan resimler fotokopi ile slayt çerçevesine uygun boyutta küçültülerek kullanılabilir. Slayt gösteriminde perde ya da boş bir duvar kullanılabilir. Slaytlar sırasıyla gösterilerek öykü anlatılır. Slayt hazırlamada bir başka teknik ise resimli öykü kitaplarının resimlerini fotoğraflayarak bu fotoğrafları slayta bastırmaktır. Böylece resimler yansıtılarak çocuklara öykü anlatımı yapılabilir. Pahalı bir uygulama gibi görünse de çok uzun yıllar boyunca kullanılacak değerli bir malzeme elde etmek mümkündür. Uzun vadede bakıldığında çok pahalı bir yöntem olmadığı gözlenebilir.

2.2.8. Tepegöz

Öyküler asetatlı kâğıda asetat kalem ile çizilir veya renkli fotokopi ile asetata geçirilir. Sırasıyla duvara veya perdeye yansıtılarak öğretmen tarafından öykü anlatılır. Piyasada hazır olarak tepegöz öyküleri satılmaktadır.

2.2.9. Maske, Kostüm ve Başlık Hazırlama

Maskeler çocukların hayal güçlerini ortaya çıkarır. Çocuklar maskelerin arkasında duygu ve düşüncelerini ortaya koyarlar, kendilerini rahatça ifade ederler. Maskeler, hayali oyunlar ve drama çalışmalarında kullanılan ilgi çekici malzemelerdir. Çocukların kullanımına sunulacak maskelerin ürkütücü, korkutucu olmaması gerekir. Maskeler, kostümler, şapkalar kumaştan örgüden, kâğıttan ve çeşitli malzemelerden hazırlanabilir. Hazırlama işleminde kalıp çıkarılır, buna göre uygulanacak karakter çalışılır.

Resim 2.2: Maske hazırlamayı çocuklarda yapabilir.

2.3. Türkçe Dil Etkinliklerini Hazırlama

Türkçe dil etkinlikleri o günkü amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda seçilen temayla bağlantılı olarak ayrıntılı bir şekilde planlanır.

ÖRNEKLER (O.Ö.E.G.M. 2006 Okul öncesi eğitim programı kitapçığından alınmıştır.)

TÜRKÇE DİL ETKİNLİĞİ

Amaçlar ve Kazanımlar

Dil Alanı

Amaç 1. Kendini sözel olarak ifade edebilme

Kazanımlar

- 1.Dinlerken/konuşurken göz teması kurar.
- 2.Sohbete katılır.
- 3.Belli bir konuda konuşmayı başlatır.
- 4.Belli bir konuda konuşmayı sürdürür.
- 5.Söz almak için sırasını bekler.

Amaç 2. Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade edebilme

Kazanımlar

- 5.Dinlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü vb. yollarla sergiler.

Resim 2.3: Boyanmış taşlar

Amaç 3. Sözcük dağarcığını geliştirebilme

Kazanımlar

- 3.Verilen sözcüğün anlamını açıklar.
- 4.Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

Amaç 4. Görsel materyalleri okuyabilme

Kazanımlar

- 1.Görsel materyalleri inceler.
- 6.Görsel materyalleri özenle kullanır.

Bilişsel Alan

Amaç 1. Kendisi ve ailesi ile ilgili bilgileri kavrayabilme

Kazanımlar

- 1.Kendisi ile ilgili bilgileri açıklar.
- 2.Aile bireyleri ile ilgili bilgileri açıklar.

Amaç 2. Belli durum ve olaylarla ilgili neden-sonuç ilişkisi kurabilme

Kazanımlar

- 3.Yarım bırakılan olayı, durumu, şiiri, öyküyü, şarkıyı vb. özgün bir şekilde tamamlar.

Etkinlik: Sohbet

Yöntem ve Teknikler: İnceleme, soru-cevap, anlatım, uygulamalı çalışma

Materyaller: Çeşitli taşlar

Sözcükler ve Kavramlar: Adı-soyadı, aile, doğa, canlı, cansız

2.3.1. Öğrenme Süreci

- Sınıfa çeşitli renklere ve büyüklükte taşlar getiriniz ve taşları çocuklarla birlikte inceleyiniz.
- Taşlardan birini çocuklarla birlikte seçiniz ve adını konuşan taş koyunuz.
- Çocuklardan daire olarak halıya oturmalarını isteyiniz.
- Taşı elinize alarak kendinizi tanıttınız ve taşı yanınızdaki çocuğa vererek kendini tanıttırmasını isteyiniz.
- Daha sonra taşı elden ele geçirerek çocukların kendilerini tanıttırmasını sağlayınız.

- Bütün çocukların kendisini tanıtmaya işi bitince yeni bir sözcükle (aile, temizlik, hava, su, doğa, canlı, cansız, hayvanlar vb.) devam ediniz.
- Kelimelerin anlamlarını ya da çocukların bu kelime hakkındaki düşüncelerini bir iki cümle ile anlatmalarını isteyiniz.

2.3.2. Etkinlikle İlgili İpuçları

- Çocukların sıra beklemlerine ve konuşulanları dinlemelerine dikkat ediniz.
- Her çocuğun konuşmasına özen gösteriniz.

2.3.3. Önerilen Diğer Etkinlikler

- Bu etkinlikte kullanılan taşları çocukların sanat çalışmasında boyamaları sağlanabilir.
- Çocuklarla birlikte bir kitap belirleyip bunu tanıtmalarını isteyebilirsiniz.
- Çocukları ikili gruba ayırarak oyuncak telefonlarla karşılıklı bir konu üzerinde konuşmalarını sağlayabilirsiniz.

2.3.4. Etkinliği Değerlendirme

- Çocuklar verilen sözcükler hakkında değişik cümleler kurabildiler mi?
- Sıra beklemeyi başardılar mı?
- Arkadaşlarını dinlediler mi?

Etkinlik 2: Türkçe Etkinliği

Yöntem ve Teknikler: Anlatım, grup tartışması, soru-cevap

Materyaller: Resimli hikâye kitabı

Amaç ve Kazanımlar

Sosyal – Duygusal Alan

Amaç 9. Yaşamın iyileştirilmesinde ve korunmasında sorumluluk alabilme

Kazanımlar

1. Yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan kaynakları verimli kullanır.
2. Günlük yaşamdaki kurallara uyar.
3. Canlıların yaşama hakkına özen gösterir.

Amaç 12. Çevredeki güzellikleri koruyabilme

Kazanımlar

1. Çevredeki güzelliklerin korunma nedenlerini söyler.
2. Çevredeki güzellikleri korumak için yapılması gerekenleri açıklar.
3. Çevredeki güzellikleri korumada sorumluluk alır.

Dil Alanı

Amaç 4. Kendini sözel olarak ifade edebilme

Kazanımlar

1. Dinlerken/konuşurken göz teması kurar.
2. Sohbeta katılır.
3. Belli bir konuda konuşmayı başlatır.
4. Belli bir konuda konuşmayı sürdürür.

Amaç 8. Görsel materyalleri okuyabilme

Kazanımlar

1. Görsel materyalleri inceler.
2. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.
3. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.
4. Görsel materyalleri açıklar.

2.3.5. Öğrenme Süreci

- Çocuklarla beraber “beş küçük ayıcık” parmak oyunu oynanır. Beş küçük ayı uyumaya gitmişler (Sağ el ileriye açık olarak uzatılır.).
  1. ayı uyumuş (Başparmak avuç içine kapatılır).
  2. ayı uyumuş (İşaret parmak avuç içine kapatılır.).
  3. ayı uyumuş (Orta parmak avuç içine kapatılır.).
  4. ayı uyumuş (Yüzük parmak avuç içine kapatılır.).
  5. ayı uyumamış (Serçe parmak sallanır.).Annesi gelmiş başını okşamış, ninni söylemiş, kitap okumuş, 5. ayı da uyumuş (Serçe parmak avuç içine kapatılır.).

Bu oyun çocukların isteğine göre tekrar edilir.

- Oyundan sonra öğretmen “Çevreci Ayı” öykü kitabını çocuklara incelemeleri için verir.
- Kitapları özenle kullanmanın önemine dikkat çekilir.
- Çocuklardan resimlere bakarak öykünün konusunu tahmin etmeleri istenir.
- Her çocuğun tahmini dinlenir.
- Doğru tahmin eden varsa kitabın kapağındaki öykü adına çocukların dikkatleri çekilerek yazı parmakla gösterilerek alkışlanır. Tahmin eden yoksa yine çocuklara tahminleri için teşekkür edilip aynı şekilde öykünün adı söylenir ve hikâye anlatımına geçilir.
- Hikâye anlatıldıktan sonra çocuklara hikâyeden sorular sorularak soru ve cevaplarla hikâyenin tekrar edilmesi sağlanır.
- Hikâyedeki çevreye karşı gösterilen doğru davranışların hangileri olduğu, kendilerinin de bu davranışları uygulayıp uygulamadıkları üzerine sohbet edilir.

2.3.6. Etkinlikle İlgili İpuçları

- Her öykü kitabının adı, yazarı ve ressamı olduğunu kitaptaki yazıya ve yazım yönüne dikkat çekerek belirtiniz.
- Öykünün konusu ile ilgili tahminleri için her çocuğa söz hakkı vermeye özen gösteriniz.
- Her çocuğun sorulan sorulara cevap vermesi için fırsat veriniz.

2.3.7. Etkinliğin Değerlendirilmesi

- Çocuklar öykü kitabını özenli bir şekilde incelediler mi?
- Öykünün resimlerine bakarak konusu hakkında nasıl tahminler yürüttüler?

- Öyküyle ele aldığımız amaç ve kazanımlara çocuklar yaklaştılar veya ulaştılar mı?
- Parmak oyunu ve ele aldığımız hikâyeye onların hoşuna gidip onları mutlu etti mi?
- Öğretmen hikâyeye ve parmak oyununa çocukların dikkatlerini çekebildi mi?

2.3.8. Aile Katılımı

- Ailelerden çocuklarıyla bir öykü kitabı oluşturmalarını isteyiniz.
- Çocukların evde oluşturdukları kitapları arkadaşlarına tanıtmalarını ve anlatmalarını isteyiniz.
- Bu kitaplar için sınıfta bir köşe oluşturunuz.

2.3.9. Önerilen Diğer Etkinlikler

- Çocuklara bir öykü okuyabilir, bu öyküyü drama yoluyla canlandırmalarını isteyebilirsiniz.
- Çocuklardan okulda okunan öykü ile ilgili evde kitapları varsa bu kitaplarını okula getirmelerini isteyebilirsiniz.
- Tüm hafta boyunca okunan kitaplar içinde bir kitabı oy birliğiyle “Haftanın Kitabı” seçerek sınıf duvarında sergileyebilirsiniz.
- Öyküde geçen yeni bir sözcüğün resmini tüm çocuklar için çoğaltarak çocuklardan resmin geri kalan kısmını özgün bir biçimde tamamlamalarını isteyebilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Türkçe dil etkinliklerinin planlanıp uygulanması, uygun araç geliştirilmesi ve değerlendirilmesinde dikkat edilecek noktaları belirleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk eğitiminde Türkçe dil etkinliklerinde kullanılacak basılı kaynakları araştırınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bu alanda farklı ülkelere ait basılı kaynaklara ulaşmak için üniversitelerin kütüphanelerinden yararlanabilirsiniz. Kitabevlerinin erken çocuklukta Türkçe dil etkinlikleri ile ilgili kitap raflarından basılı kaynaklara ulaşabilirsiniz. Elde ettiğiniz kaynakların kaynakça kısımlarından farklı basılı kaynakların adlarına ulaşabilirsiniz. ➤ Modül sonunda verilen basılı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk dönemine uygun Türkçe dil etkinliklerini internet üzerinden araştırınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İnternet size çok yönlü bir araştırma olanağı sağlayacaktır. Hem ihtiyacınız olan bazı bilgilere kolay ulaşmanızı sağlayacak hem de ihtiyacınız olan kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlayacaktır ve kaynaklara nasıl ulaşabileceğiniz konusunda size yol gösterecektir. ➤ Araştırmalarınızda internetteki arama motorlarını kullanarak istediğiniz bilgi başlıklarını yazarak size gereken bilgilere ulaşabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Türkçe dil etkinliği konusunda uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Basılı kaynak ve internet araştırmanızı tamamladıktan sonra erken çocukluk eğitiminde Türkçe dil etkinliği konusunda uzmanlığı olan kişilerden yardım alınız. Görüşmeden önce soracağınız soruları hazırlayınız. Görüşme sırasında not tutunuz. Görüşmeden sonra tuttuğunuz notları düzenleyip doküman hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Türkçe dil etkinliğinde kullanabileceğiniz hikâye kartı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hikâye kartının boyutlarının sayısının ve kullanılmasının modül içinde verilen bilgiler doğrultusunda olmasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak Türkçe dil etkinliği planı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Türkçe dil etkinliklerindeki amaçları ve kazanımları belirtiniz. Türkçe dil etkinliklerinde kullanacağınız teknikleri,

	araç gereçleri, uygulanış yöntemlerini süreleriyle birlikte planda belirtiniz.
➤ Hazırladığınız Türkçe dil etkinlikleri planını 6 yaş grubu çocuklarına uyguladığınızı düşünerek sınıf arkadaşlarınıza uygulayınız.	➤ Planda belirlediğiniz Türkçe dil etkinliklerini uyguladığınız grubun 6 yaş çocukları olduğunu düşününüz. Bildikleri parmak oyunu, tekerlemeleri tekrar etmeyi ve bunu planda belirtmeyi unutmayınız.
➤ Planını hazırladığınız ve uyguladığınız Türkçe dil etkinliklerinin değerlendirmesini yaparak değerlendirme bölümüne yazınız.	➤ Açıklamalarınız açık ve anlaşılır olmalıdır. Dosyanın sonuna, uygulama sonunda arkadaşlarınızın belirttiği görüşleri ekleyebilirsiniz.
➤ Çevrenizde bulunan erken çocukluk eğitim kurumlarında uygulanan Türkçe dil etkinliği planını, planlama yapmadan uyguladıklarında karşılaştıkları problemleri araştırınız.	➤ Elde ettiğiniz bilgileri raporlaştırınız. Hazırladığınız raporu sınıfta sunup planınızla birlikte öğretmeninize teslim ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. ( ) Türkçe dil etkinliklerinden yararlanabilmek için eğitim ortamının düzenlenmesi gerekmektedir.
2. ( ) Türkçe dil etkinlikleri içinde tekerlemeler, parmak oyunları, pandomim, dramatizasyon, öykü tamamlama etkinlikleri yer almaz.
3. ( ) Türkçe dil etkinlikleri sırasında çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarının sağlanması gerekir.
4. ( ) Çocukların sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi gerekmez.
5. ( ) Çocuklar maskelerin arkasına gizlenerek duygu ve düşüncelerini ortaya koyarlar.
6. ( ) Çocukların yaşantılarıyla uyumlu ipuçları verilerek bilmecelerin cevaplarını bulmaları sağlanır.
7. ( ) Eğitimcinin piyasada hazır olarak kuklalar varken öğrencileriyle kukla hazırlamasına gerek yoktur.
8. ( ) Erken çocukluk eğitim kurumlarında hikâyeler değişik tekniklerle anlatıldığı zaman çocukların daha fazla ilgisini çeker.
9. ( ) Çocuklarla sohbet ederken açık uçlu sorularla çocuklar düşünmeye yöneltilmeli ve çocukların düşünme becerilerinin geliştirilmesi desteklenmelidir.
10. ( ) Türkçe dil etkinlikleri planlanırken çocukların seviyelerini dikkate almak yanlış bir tutumdur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe dil etkinliklerinin yararlarından değildir?
A) Çocuğun gelişimine yardımcı olur.
B) Çocuğun duygu, düşüncelerini anlatmasını sağlar.
C) Çocuğun fiziki gelişimine yardımcı olur.
D) Çocuğun çevresi ile iletişimini kolaylaştırır.
2. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe dil etkinliği değildir?
A) Dramatizasyon
B) Bilmece
C) Oyun
D) Öykü anlatma
3. Çocuklara uygun olmayan hikâyeler aşağıdakilerden hangisidir?
A) Aşk öyküleri
B) Klasik öyküler
C) Eğlendirici öyküler
D) Eğitici öyküler
4. Aşağıdakilerden hangisi öykü anlatma tekniği değildir?
A) Öykü kitabı ile anlatma
B) Öykü tamamlatma
C) Kukla ile anlatma
D) Öykü kartı ile anlatma
5. Pantomim hangi etkinlik içinde yer alır?
A) Serbest zaman etkinliği
B) Türkçe etkinliği
C) Oyun etkinliği
D) Müzik etkinliği
6. Grup konuşması, tekerleme, bilmece, şiir hangi etkinlik grubunda yer alır?
A) Türkçe çalışmaları
B) Drama çalışmaları
C) Müzik etkinliği
D) Oyun etkinliği
7. Aşağıdakilerden hangisi dramatizasyon aracı değildir?
A) Maske
B) Şapka
C) Kukla
D) Bilmece kartı

8. Belli bir konusu olmayan, yarı anlamlı, yarı anlamsız sözcüklerden oluşan, sözcükler arası ses uyumu olan, çocukları güldüren, eğlendiren folklor ürünü veya çocukları eğlendirme amacı taşıyan sözlere ne denir?
A) Tekerleme.
B) Bilmece
C) Şiir
D) Roman
9. Aşağıdakilerden hangisi çocuk şiirinin özelliklerinden değildir?
A) Uzun olmalıdır
B) Duygulardan çok olayları içermelidir.
C) Çocuğun seviyesine uygun olmalıdır.
D) Konular çocuğun yakın çevresinden olmalıdır.
10. Bir olayın jest, mimik ve doğal yeteneklerle sözsüz canlandırılmasına ne denir?
A) Taklit
B) Dramatizasyon
C) Parmak oyunu
D) Pantomim
11. Sözle hareket arasında bağlantı kurularak yapılan ve dramatizasyona hazırlıkta önemli rol oynayan etkinliğe ne denir?
A) Parmak oyunu
B) Tekerleme
C) Bilmece
D) Dramatizasyon
12. Öykü anlatırken hangisi yapılmamalıdır?
A) Çocuklara öykü ile ilgili soru sormalıdır.
B) Öykü anlatacak yer önceden düzenlenmelidir.
C) Öğretmen öyküyü çok iyi bilmelidir.
D) Öykü anlatırken yumuşak ses tonu kullanılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Doğru
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	C
3	A
4	B
5	B
6	A
7	D
8	A
9	A
10	D
11	A
12	A

KAYNAKÇA

- ARAL Neriman, Adalet KANDIR, Münevver Can YAŞAR, **Okul Öncesi Eğitim 2**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2000.
- ARAL Neriman, Adalet KANDIR, Münevver Can YAŞAR, **Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2000.
- ÖZATALAY Engin Hüsniye, **Tekerleme Bilmece Şiir Parmak Oyunları**, Ya-pa Yayınları, İstanbul, 2000.
- MEB. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **METGE Modülleri**, Ankara, 1996.
- KANTARCIOĞLU Selçuk, **Anaokulunda Eğitim**, Mili Eğitim Basımevi, İstanbul 1973.
- ÖÖEGM, **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı**, MEB, Ankara, 2006.
- SİVASLIOĞLU Aziz, **Okul Öncesi Eğitiminde Üniteler Özel Hafta ve Günler**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1995.
- TURLA Ayşe, **Okul Öncesi Eğitimde Maskeler, Kostümler ve Başlıklar**, Gerhun Yayınları, Ankara, 2006.